

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över Naturvårdsverkets förslag till nya föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar (NV-03126-23)

Norrbottens Kommuner är ett förbund som ägs av de fjorton kommunerna i länet. Förbundet är inte formellt utsett som remissinstans men har valt att avge yttrande eftersom frågan är angelägen för kommuner i länet med stora arealer för avfallsinsamling.

Samråd har skett med kommunerna Pajala och Övertorneå som utsedda remissinstanser.

Sammanfattande synpunkter

Norrbottens Kommuner ställningstagande är att samtliga kommuner måste få en ersättning som fullt ut täcker kostnader för insamling av förpackningsavfall. Extra ersättning till kommuner med låg befolkningstäthet för fastighetsnära insamling och fast ersättning för information till kommuner med lägre befolkning ses i grunden som positivt, men uppgår inte till en godtagbar kostnadstäckning.

Norrbottens Kommuner är skarpt kritisk till avsaknaden av ersättning för kostnader som uppstår vid svåra vinterförhållanden och påverkar samtliga kommuner i länet. Nuvarande förslag innebär en otillräcklig kompensation för fastighetsnära insamling och kostnaderna drabbar främst redan hårt ekonomiskt ansträngda kommuner. En ändamålsenlig ersättningsmodell behöver, direkt eller genom retroaktiv justering, garantera full kostnadstäckning.

Det är avgörande att kommuner, i enlighet med förpackningsförordningen, inte bär producenternas kostnader för förpackningsinsamling. Norrbottens Kommuner efterlyser därav en genomgående bearbetning av förslaget för att motverka de osäkerheter som hindrar kommuner från att införa fastighetsnära insamling innan 2027.

Allmänna synpunkter

Norrbotten med sina fjorton kommuner representerar en fjärdedel av Sveriges landyta och i en norrbottensk kontext utgörs begreppet ”små kommuner” av stora geografier med få invånare. Kommunernas strukturella utmaningar som långa avstånd, låg befolkningstäthet och svåra vinterförhållanden påverkar insamlingskostnader i hög grad. Detta tar sig form i längre körsträckor, fler insamlingsrundor och ytterligare kostnadsställen för kommunal insamling. För att hela Norrbotten ska kunna bidra till en ökad materialåtervinning genom förpackningsinsamling så måste ersättningsmodellen säkerställa full kostnadstäckning.

Extra ersättning till kommuner med låg befolkningstäthet för fastighetsnära insamling

Norrbottens Kommuner ser generellt positivt på en extra ersättning till kommuner med befolkningstäthet på upp till 10 invånare per kvadratkilometer och ett belopp som ökar enligt sjunkande befolkningstäthet. En godtagbar ersättning behöver däremot även fånga upp kostnader som uppstår i kommuner med ogynnsamma förutsättningar.

Strukturella förutsättningar ger kommuner i Norrbotten större kostnader än fastställd mediankostnad i föreskrifternas schabloniserade ersättning för fastighetsnära insamling. Utöver kommunernas långa transportsträckor är det viktigt att förtydliga att olika avfallsströmningar dessutom behöver samlas in i separata omgångar för att märka med. Kostnadmässigt är länets svåra vinterförhållanden med utdragna perioder av snö och halka en minst lika viktig faktor, särskilt när det kommer till omlastningskostnader.

I föreslagna föreskrifter saknas kompensation för svåra och långvariga vinterförhållanden. Norrbottens Kommuner är starkt kritisk till en ersättningsmodell utan kompensation för kostnader som överstiger mediankommun i respektive kommungrupp på grund av ogynnsamma förhållanden. Eftersom Naturvårdsverket inte har godtagit Avfall Sveriges förslag att kompensera detta med ett ansökningsförfarande på grund av administrativa påslag hos myndigheten, föreslår Norrbottens Kommuner i stället att sådan kompensation ska utgå i form av extra schabloniserad ersättning. Detta skulle undvika administrativ belastning hos myndighet och kommuner samtidigt som det ger bättre kostnadstäckning.

Norrbottens Kommuner ifrågasätter att enbart producentansvarsorganisationer ska erhålla förutsägbarhet sett till kostnader när regleringen skapar stor osäkerhet angående ersättning till kommuner, och i synnerhet redan hårt ekonomiskt ansträngda sådana. Därutöver saknas garanti att kompensera kommuner för kostnader överstigande föreskrifternas ersättningsnivå, trots att det tydligt framgår att producentansvarsorganisationer ska stå för finansiering i 5 kap. 2 § i förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Innan Norrbottens Kommuner kan ställa sig bakom ett förslag om ersättning måste någon form av säkerhet garanteras, förslagsvis retroaktiv kompensation, för faktiska kostnader som överstiger ersättning för fastighetsnära insamling. Ett sådant upplägg behöver även säkerställa att kommuner inte ligger ute med producenternas kostnader längre än nödvändigt.

Norrbottens Kommuner efterfrågar därav en genomgående bearbetning som säkerställer full kostnadstäckning för åtgärder som kommuner ska verkställa för fastighetsnära insamling.

Fast ersättning för information till vissa kommuner

Mindre kommuner med begränsade resurser drabbas i högre grad av administrativ börda och kostnader genom ansvaret att tillhandahålla informationsinsatser. Norrbottens Kommuner stödjer förslaget att motverka detta med en ersättning för information som gör att kommuner med färre än 10 000 permanentboende invånare får ett lägsta belopp på 50 000 kr per år. För kommuner i Norrbotten med relativt få permanentboende kommer åtgärden sannolikt att öka genomförandet av tillräckliga informationsinsatser.

Justering av ersättning med hänsyn till kostnadsutveckling

Norrbottens Kommuner instämmer i nödvändigheten att kontinuerligt justera ersättningsnivåer för att kompensera för eventuella prisökningar. Detta med förbehåll att oavsett metod måste en återkommande justering överensstämma med kommunernas faktiska kostnader. Norrbottens Kommuner ser bättre alternativ i den bifogade konsekvensutredningens bedömning att beräkning av kostnader i stället för indexjustering är mest fördelaktigt och menar att detta bör införas snarast.

Ersättning för insamling av träförpackningar och övrigt förpackningsmaterial vid stationära bemannade återvinningscentraler

Norrbottens Kommuner välkomnar att kommuner får ersättning för insamling av vanligt förekommande förpackningsavfall av papper, plast, glas och metall vid återvinningscentraler genom att tillämpa samma bestämmelser som för lättillgängliga insamlingsplatser.

Naturvårdsverket föreslår fasta belopp för övrigt förpackningsmaterial och träförpackningar per återvinningscentral. Detta extra tillägg har Naturvårdsverket skäl att se över i framtiden när underlag för faktiska kostnader finns tillhanda. Det är förstäligt att Naturvårdsverket inväntar underlag om kostnader innan en adekvat översyn av ersättningen kan genomföras. Norrbottens Kommuner vill det oaktat framhäva nödvändigheten att vid tidigast möjliga tidpunkt genomföra föreslagen översyn följt av justering enligt faktiska kostnader.

För Norrbottens Kommuner

Claes Nordmark
Styrelseordförande